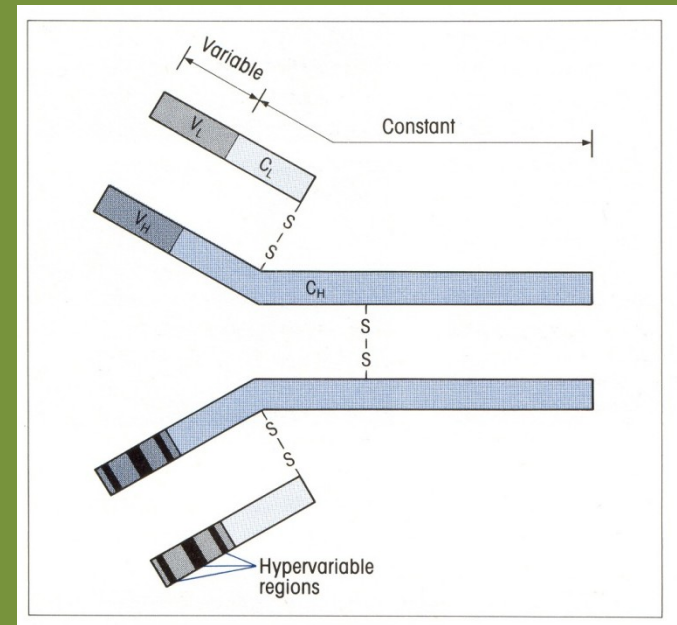
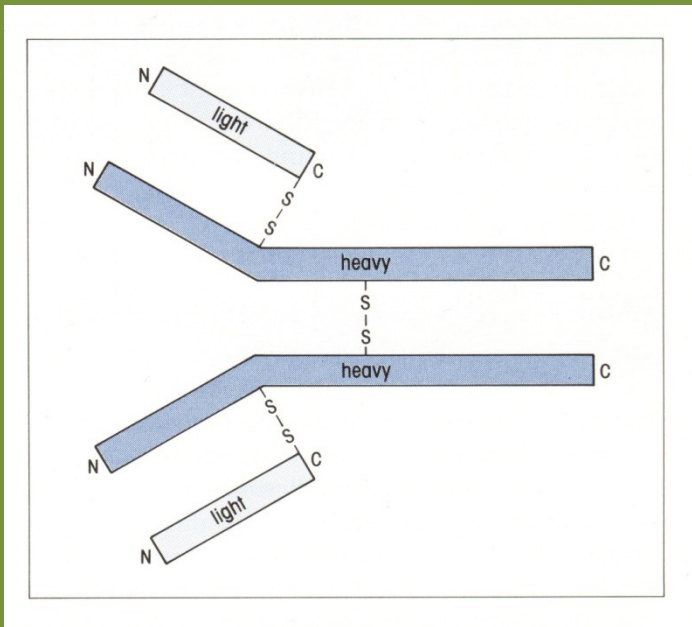

Protilátky

Nejdůležitější Vlastnosti:

Patří do gama frakce krevních bílkovin (gamaglobuliny), přítomnost některých úseků na bílkovinném řetězci-immunoglobulinové domény – konstantní a variabilní (110AK zbytků), je prototypem rozsáhlé imunologické rodiny molekul (800 důležitých molekul)

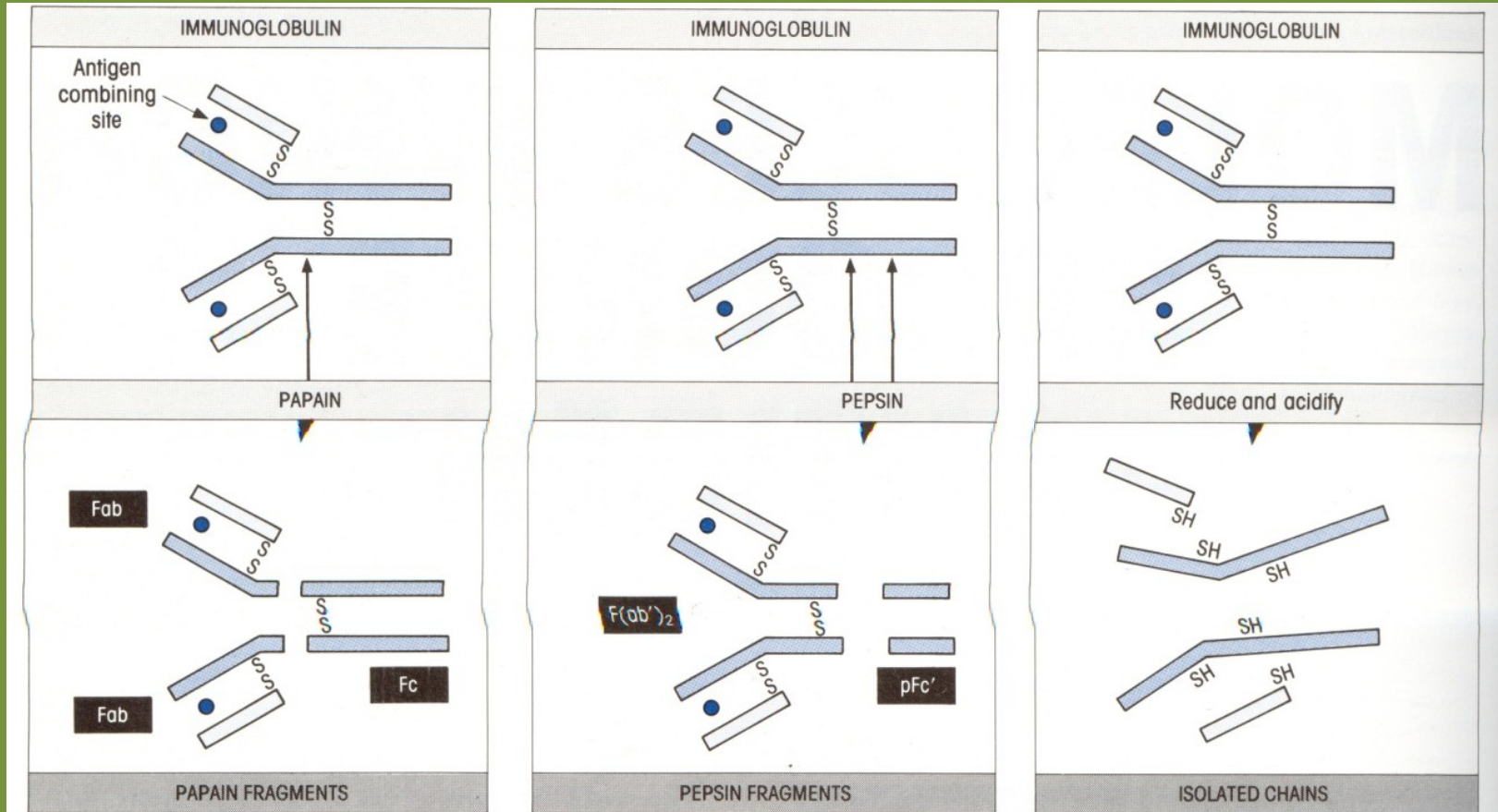
-**variabilní úseky** mají odlišné AK složení u různých plazmatických buněk, konstantní úseky-primární struktura je obdobná u různých molekul Ig, tvar molekuly Y odpovídá schopnosti vázat se na Ag struktury, pantovou oblastí (disulfidické můstky) se přizpůsobuje tvar vazebného místa molekule Ag (zodpovědné za prostorové uspořádání, řetězce Ig jsou glykosylovány a to umožňuje biologické vlastnosti Ab

Ab model se dvěma těžkými (určují třídu a izotyp Ig) a 2 lehkými polypeptidickými řetězci (kappa, lambda) spojené interakcí disulfidických můstků, N terminální zbytky

Působením proteolytických enzymů je štěpena Ab pod (pepsin) nebo nad (papain) disulfidickými můstky

Vzniklé proteolytické fragmenty ukazují divalenci (váží se se dvěma Ag) pepsinu a univalenci papainu. pFc reprezentuje C-terminální konec Fc oblasti a je tvořen nekovalentními vazbami

Variabilní a konstantní domény spolu asociují a vytváří globulární struktury, např Y

Dinitrofenol - Hapten s králičími Ab
vytváří

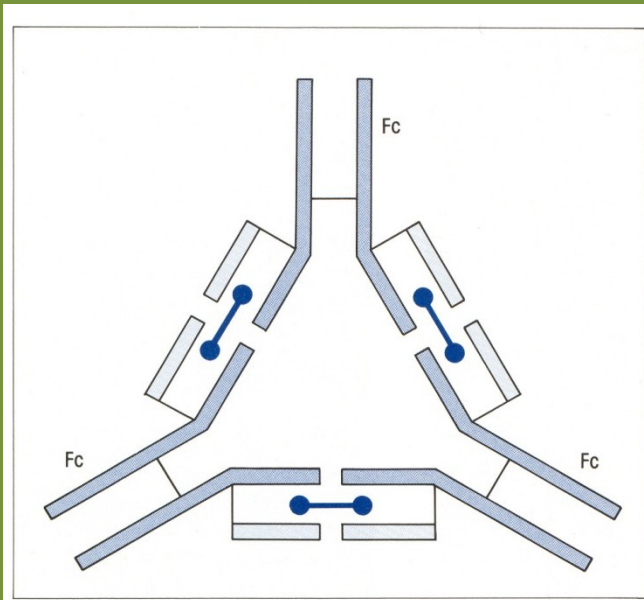
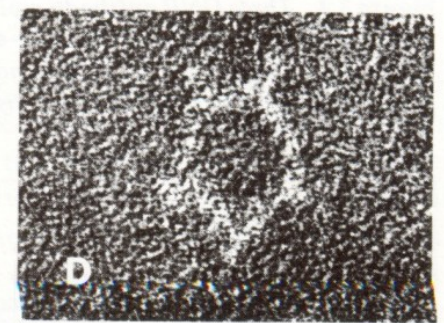
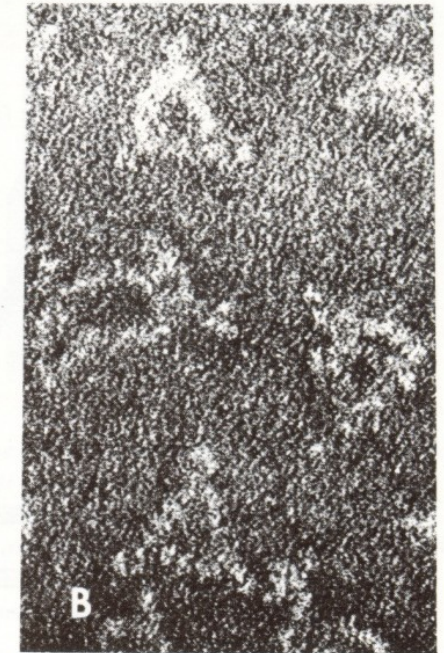
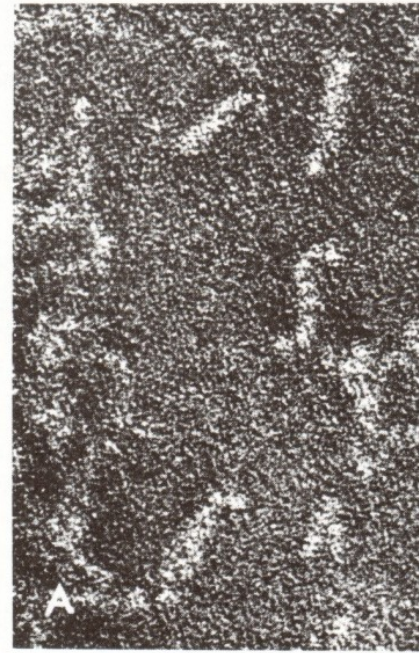
A) dimery B) trimery

C) Tetramery D) pentamery

Obr. A flexibilita v pantové oblasti

Obr. E Fc fragmenty byly natráveny
pepsinem, nelze je zde pozorovat
jako u obr. B v každém rohu

Zvětš. 1.000.000x

Trimer s Fc fragmenty

Idealizovaná dvojrozměrná struktura Ag

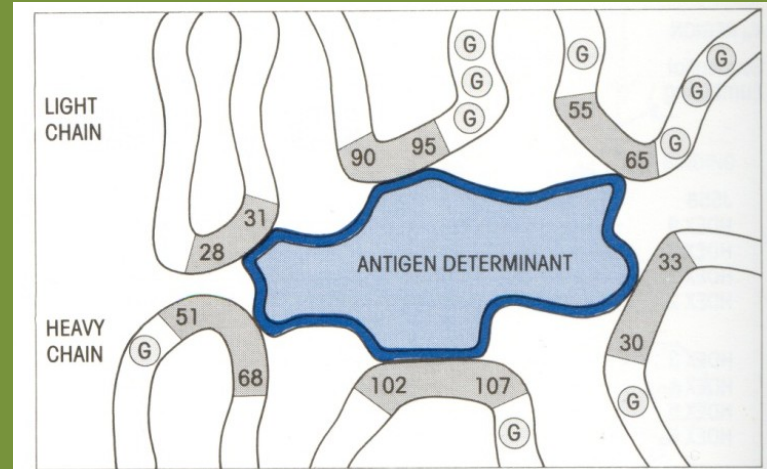
a) Vazbové místo tvoří peptidické smyčky, které tvoří

hypervariabilní úseky na lehkém i těžkém řetězci (číslo znamená počet zbytků AK) a G cukerné zbytky.

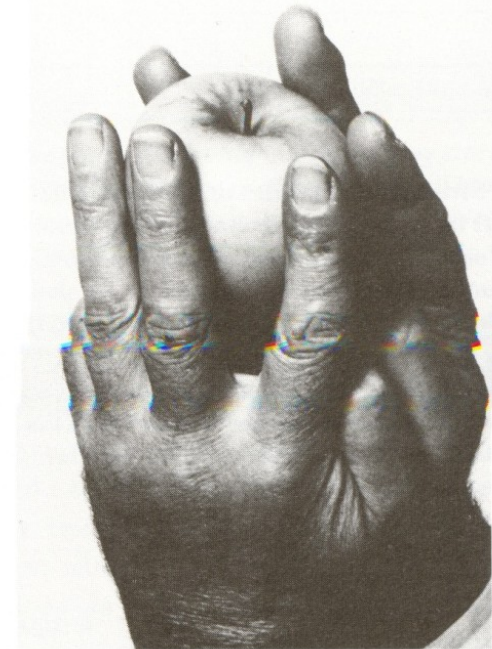
Cukerné zbytky jsou důležité pro zpětné poskládání peptidických řetězců a tvorbu beta struktury skládaného listu. Ta umožňuje, aby hypervariabilní úseky ležely těsně u sebe. Díky vazbě k různým kombinacím hypervariabilních úseků a různým zbytkům uvnitř každé z této oblasti, každá z Ab může tvořit komplex s různými antigenními determinanty.

b) Simulované kombinační místo tvoření třemi prsty každé ruky

Každý prst představuje hypervariabilní smyčky

(a)

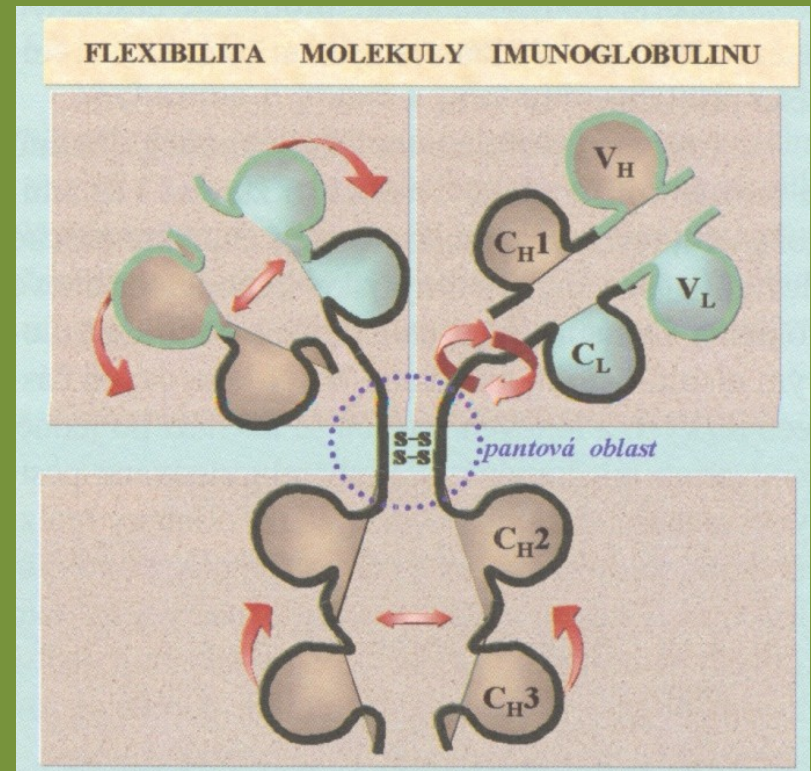
(b)

Obr. Pantová oblast se přizpůsobuje tvarem vazebného místa na Ag konkrétní Ag struktře.

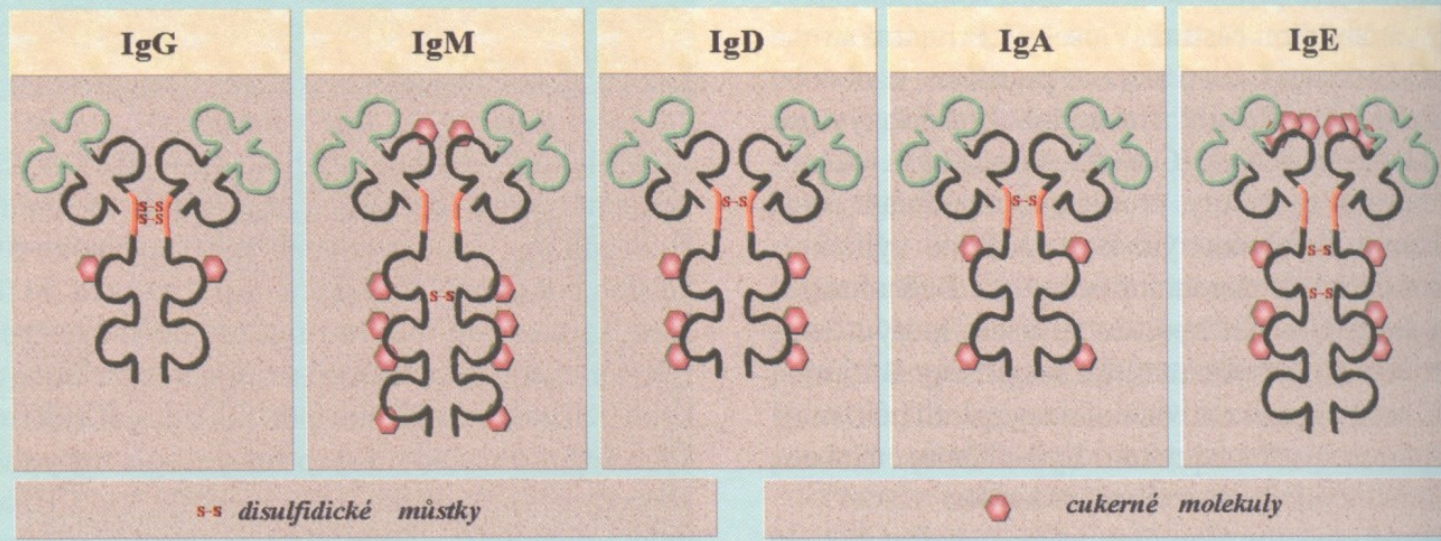
Část Ab molekuly se **a) rozvírá**

b) otáčí

Obr. Naznačuje možnosti změn prostorového uspořádání částí molekul Ab

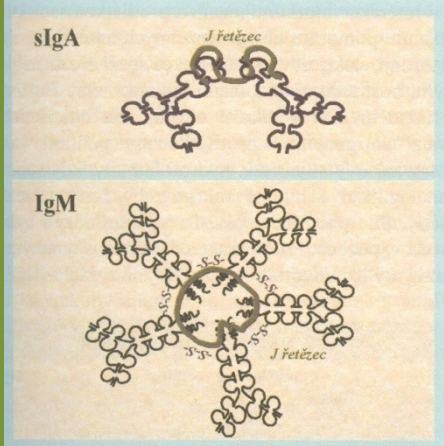

Obr. Počet konstantních domén je různý pro různé typy těžkých řetězců, úroveň glykosylace, počet a umístění disulfidických můstků u různých Ig tříd

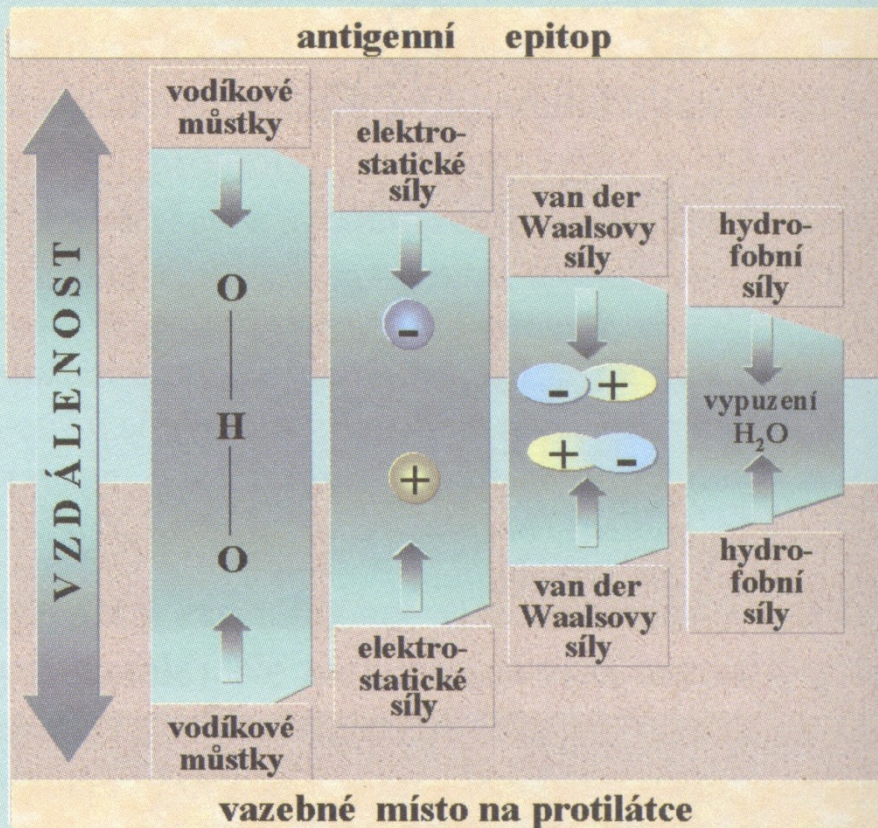

Obr. Multimerní Ab

Monomery jsou spojeny polypept. řetězcem J, produkovaný plazmatickou b., disulfidické můstky: spojuje řetězec monomerů a těžké řetězce

SLABÉ VAZEBNÉ INTERAKCE

Obr. Slabé vazebné interakce

Hydrofobní síly pro mnohé vazby nejdůležitější, u Ab s podílem aromatických AK se uplatňují zejména van der Waalovy síly, hydrofobní interakce, H můstky. Vazby působí jen na krátkou vzdálenost. **Sila vazby mezi vazebným místem Ab a Ag determinantnou označujeme afinita, celková síla mezi všemi vazebnými místy komplexní Ag struktury - avidita protilátky**

Afinita

- Je vyjádřena **asociační konstantou K**
- Je poměr mezi koncentrací komplexu Ag-Ab a koncentrací volného Ag v násobku s koncentrací volné Ab
- Platí pro monoklonální Ab
- Polyklonální Ab jsou ve své afinitě heterogenní. Afinita se vyjadřuje jako rovnovážná konstanta reakce Ab a Ag v definovaných podmínkách pro definované reaktanty

Praxe: afinita při infekčním onemocnění viz dynamika protilátkové odpovědi.

V počáteční fázi infekčního onemocnění:

spec. Ab k Ag infekčního agens – není pevná vazba, afinita, avidita nízká

Průběh infekce - avidita narůstá

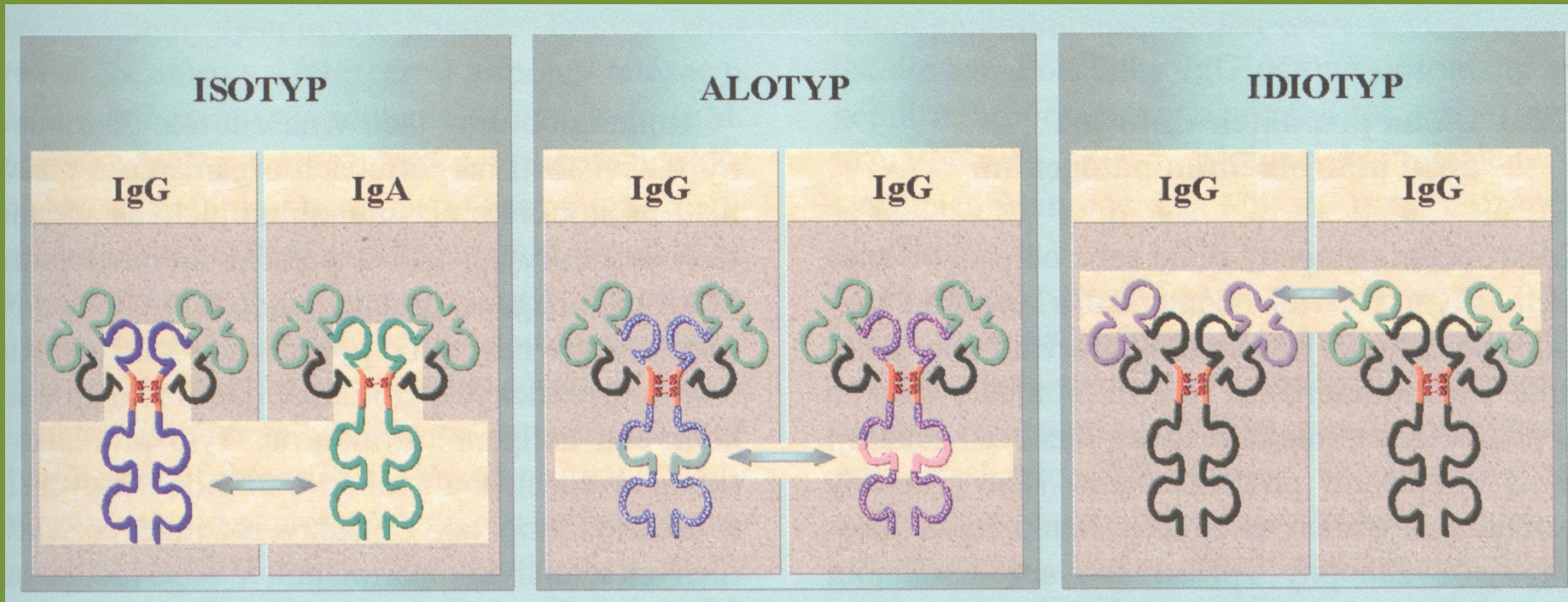
Stanovení afinity a avidity v klinické praxi – určení fáze různých onemocnění

Obr. Izotypové rozdíly - rozdíly v AK složení konstantních částí řetězců (příslušnost k třídě)

Alotypové – odlišnosti v konstantní části těžkých řetězců podmíněné genet.

Polymorfismem

Idiotypové – odlišnosti ve variabilní části molekul Ig podmíněné přeskupením genových segmentů – **unikátní vazebné vlastnosti každé Ab**

TŘÍDY, PODTŘÍDY IMUNOGLOBULINŮ

IgM	IgG ₁	IgG ₂	IgG ₃	IgG ₄	IgA ₁	IgA ₂	IgD	IgE
-----	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	-----	-----

fyzikálně-chemické vlastnosti

těžký řetězec	μ	γ ₁	γ ₂	γ ₃	γ ₄	α ₁	α ₂	δ	ε
mol. hmotnost	970	150	150	170	150	160	160	180	190
sérová hladina (g/l) <i>dospělé osoby</i>	1,5 - 3	3 - 9	1,5 - 6	0,2 - 1	0,01 - 1,0	0,5 - 3,8	0,05 - 0,85	0,01 - 0,2	< 200 IU/ml
poločas rozpadu <i>(dny)</i>	10	21	20	7	21	6	6	3	2

distribuce v tkáních

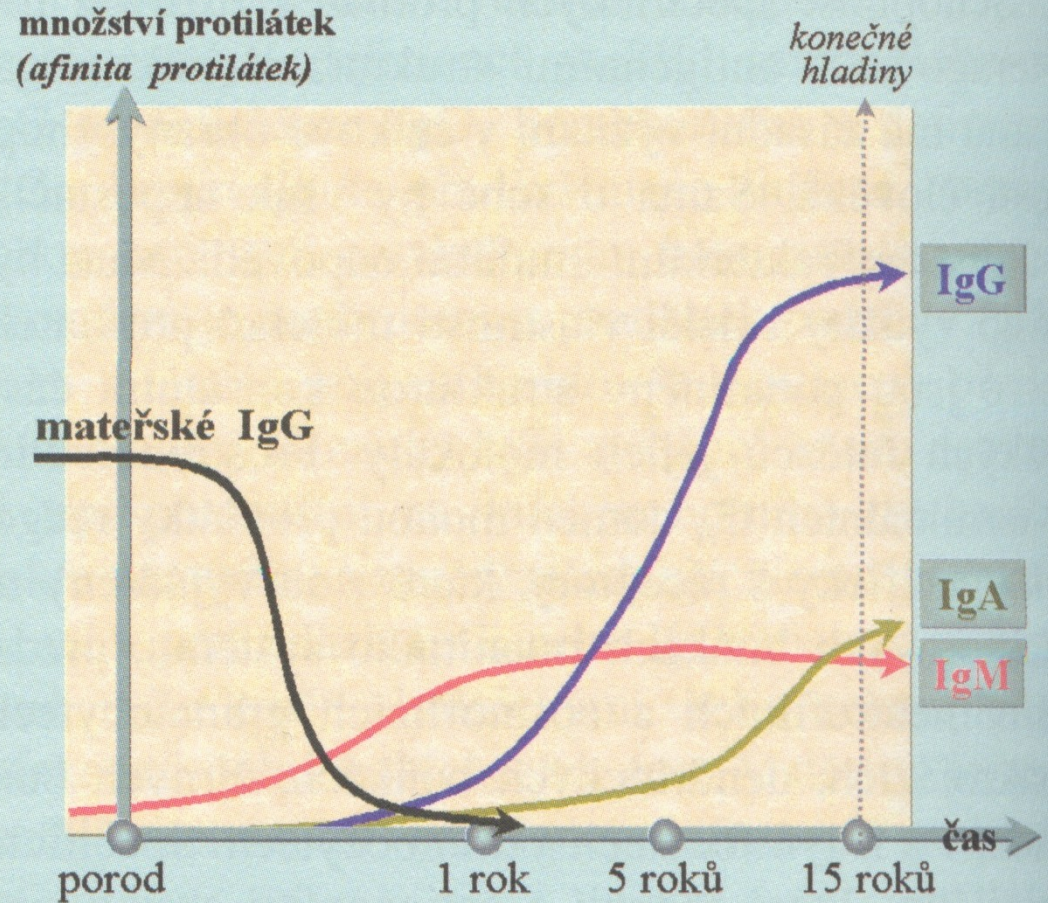
difúze do tkání	-	+++	+++	+++	+++	++ <small>monomer</small>	-	-	+
prostup přes epitel	+	-	-	-	-	-	+++	-	-
prostup přes placentu	-	+++	+	++	+-	-	-	-	-

funkční aktivita

neutralizace	+	++	++	++	++	++	++	-	-
opsonizace	-	+++	-	++	+	+	-	-	-
vazba na receptory fagocytů	-	+	-	+	+-	+	+	-	+
vazba na receptory mastocytů	-	-	-	-	-	-	-	-	+++
klasická cesta aktivace kompl.	+++	++	+	+++	-	-	-	-	-
alternativní cesta aktivace kompl.	-	-	-	-	-	+	-	-	-

Charakteristika vlastností tříd a podtříd Ig

ontogenetická dynamika protilátkové odpovědi

Obr. Ig v ontogenezi: přes placentu pasivně IgG do prarodu, v pozdních fázích těhotenství tvorba vlastních IgM, IgA pasivně v kolostru a mléku, ostatní či zvýšené hladiny značí intrauterinní infekce

Dynamika primární a sekundární protilátkové odpovědi

Obr. Primární odpověď 1.

Tvorba Ab ve třídě IgM, potom další třídy a podtřídy (IgG, IgA..)

2. Postupné zvyšování afinity Ab podle procesu somatické mutace

Sekundární odpověď 1.

rychlejší a intenzivnější tvorba tříd IgG, IgA, nižší tvorba IgM

2. Vyšší afinita a množství Ab expanzí paměťových buněk, které již prodělaly proces somatické mutace

